

Семенова Марина Володимирівна
кандидат юридичних наук, науковий співробітник
НДІ правового забезпечення інноваційного розвитку
НАПрН України,
адвокат ЮФ «Семенова і Партнери»
ORCID 0000-0002-2216-4343

АНАЛІЗ ОСНОВНИХ ЗАВДАНЬ ЩОДО РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ В ХАРКІВСЬКІЙ ОБЛАСТІ

Доповідь присвячена дослідженню основних напрямів розвитку туризму в Харківській області в рамках тематики круглого столу «Стратегії розвитку Харківської області на період 2021–2027 років».

Ключові слова: туризм, стратегія, правове регулювання, пріоритетні галузі туризму.

The report is devoted to the study of the main directions of tourism development in the Kharkiv region within the framework of the round table topic «Strategies for the development of the Kharkiv region for the period 2021–2027».

Keywords: tourism, strategy, legal regulation, priority areas of tourism.

У сучасних умовах розвитку світової економіки туризм заслуговує на найбільшу увагу в Україні. Адже саме туризм потенційно може забезпечити значний внесок в економіку у вигляді нових робочих місць, збільшення надходжень від зовнішньоекономічної діяльності, сприяє зниженню імпорту та інтенсифікує використання місцевих сировинних ресурсів. Кожен подорожуючий, що прибуває в Україну у будь-якому разі придбає та споживає місцеві продукти та послуги, що сприяє економічному зростанню держави. Туристичний галузі належить вагомий роль у стимулюванні економічного і соціального розвитку регіонів. Завдяки розвитку туризму можливо зменшити відтік сільського населення в міста, створити додаткові робочі місця, забезпечити збереження пам'яток історії та культури тощо [1, с. 12].

Статей 6 Закону України «Про туризм» (далі – ЗУ «Про туризм») [2] держава проголошує туризм одним з пріоритетних напрямів розвитку економіки та культури і створює умови для туристичної діяль-

ності, також, абз. 8 «Стратегії розвитку туризму та курортів на період до 2026 року» [3] прямо вказано, що єдиний шлях розв’язання системних проблем у сфері туризму та курортів – це стратегічно орієнтована державна політика, основним завданням якої є визначення туризму одним з основних пріоритетів держави, впровадження економіко-правових механізмів успішного ведення туристичного бізнесу, інвестиційних механізмів розвитку туристичної інфраструктури, інформаційно-маркетингових заходів з формування туристичного іміджу України. Але, слід констатувати, що попри декларативне визнання важливості розвитку туристичної галузі, наразі в Україні нема чіткого розуміння, в якому напрямку необхідно здійснювати реформування туристичної галузі та відсутній єдиний підхід до господарського-правового регулювання діяльності суб’єктів, що надають туристичні послуги. До останнього часу розвиток туризму розглядався в Україні як другорядний, а дії влади щодо його організаційно-економічної підтримки були безсистемними [4, с. 27].

Визнання пріоритетності розвитку туризму як одного із основних чинників економічного зростання регіону[5] та визначення розвитку внутрішнього та в’їзного туризму стратегічної та оперативною цілями розвитку регіону [6, с. 90] потребує розвитку існуючих та необхідність розвитку нових перспективних видів туризму через формування, в першу чергу регіональних туристичних продуктів на основі раціонального використання туристичних ресурсів, збереження й відродження навколишнього природного середовища, історико-культурної спадщини Харківської області, сприяння розвитку сучасної індустрії туризму.

У ході обговорення бачення громад щодо реалізації стратегій розвитку Харківської області на 2021–2027 роки були досліджені деякі сучасні погляди на ефективні механізми які дозволяють збільшити кількість відвідувачів (туристів та екскурсантів) та як наслідок створити нові робочі місця та збільшити надходження до місцевого бюджету. Так запропоновано: забезпечення інклюзивності у туристичній галузі регіону з метою створення доступного туристичного середовища; створення спеціалізованої туристичної зони як елемента додаткового здобуття досвіду та його обміну, як потужний

засіб активної реабілітації для осіб з обмеженими можливостями, ветерани АТО/ ООС; забезпечення належного рівня збереження та використання об'єктів архітектурної спадщини населених пунктів Харківщини та окремих пам'яток у відповідності до вимог чинного пам'яткоохоронного законодавства; забезпечення розвитку агротуризму в Харківській області та ін.

Дослідження проектів та стан розвитку туристичної галузі Харківської області, дозволяють зробити висновки про те, що Харківська область має всі передумови, для розвитку внутрішнього та в'їзного туризму. Харківщина посідає одне з провідних місць серед регіонів України за розміром площі, рівнем розвитку освіти, культури та мистецтва, будівництва, та розвитку підприємницької діяльності, м. Харків має сучасний міжнародний аеропорт, що приймає пасажирські літаки всіх типів. Харківська область має достатньо сприятливі кліматичні умови, барвистий ландшафт і наявність цілющих мінеральних джерел, здатними генерувати значний інтерес вітчизняних та іноземних туристів.

Нажаль розвиток туристичної галузі в Харківській області гальмується багатьма чинниками: недосконалість нормативно законодавчої бази в галузі туризму та недостатня ефективність механізмів як державного так і господарсько-правового регулювання цієї галузі; недосконалість системи державного управління туризмом, низька ефективність взаємодії центральних та місцевих органів виконавчої влади з органами місцевого самоврядування, суб'єктами туристичної галузі та особами, які мають спеціальні знання та бажають долучитися до розробки програм розвитку туристичної галузі. Розвиток туризму в Харківській області також гальмується відсутністю у суб'єктів туристичної галузі правових знань щодо створення та організації ведення бізнесу, захисту своїх прав, забезпечення прав споживачів та ін.

Для ефективного функціонування туристичної галузі в області необхідний комплексний системний підхід.

Необхідно:

1) забезпечити залучення фахівців в галузі права, які мають спеціальні знання щодо правового регулювання туристичної діяльності

ті з метою розробки якісних нормативних актів, стратегій програм, проведення тренінгів та семінарів для суб'єктів туристичної галузі та осіб які бажають започаткувати туристичну справу;

2) визначити пріоритетні галузі туризму, які у економічній сфері можуть сприяти зростанню зайнятості і доходів працюючих громадян, збільшенню надходжень до місцевого бюджету, розвитку малого і середнього бізнесу, поширенню ділової активності у інших галузях (транспорт, зв'язок, будівництво, торгівля, виробництво та ін.);

3) удосконалити транспортну інфраструктуру області, зокрема покращити транспортну доступність до туристичних об'єктів для окремих відвідувачів та організованих туристичних груп основними видами транспорту.

ЛІТЕРАТУРА

1. Андрушко А. В., Нестерова І. А. Злочинність у сфері туристичного бізнесу: кримінологічна характеристика та запобігання : монографія. Ужгород : ТОВ «ІВА», 2016. 220 с.

2. Про туризм: Закон України від 15.09.1995 р. № 324/95-ВР URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/324/95-%D0%B2%D1%80>.

3. Про схвалення Стратегії розвитку туризму та курортів на період до 2026 року: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 16 березня 2017 р. № 168-р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/168-2017-%D1%80#n9>.

4. Економіка регіонів у 2015 році: нові реалії і можливості в умовах започаткованих реформ / за ред. Д. І. Олійника. URL: <http://www.niss.gov.ua/content/articles/files/regionu-4adb9.pdf>.

5. Програма розвитку культури, туризму та охорони нерухомої культурної спадщини Харківської області на 2019 – 2023 роки. Харківська обласна Рада. URL: <http://oblrada.kharkov.ua/ua/programa-rozvitku-kulturi-i-turizmu-kharkivskoji-oblasti-na-2014-2018-roki/14496-normativni-dokumenti>.

6. Стратегія розвитку Харківської області на 2021–2027 роки, 2020. 122 с.

REFERENCES

1. Andrushko, A. V., Nesterova, I. A. (2016). Zlochynnist u sferi turystychnoho biznesu: kryminolohichna kharakterystyka ta zapobihannia. Uzhhorod : TOV «IVA» [In Ukrainian].

2. Pro turyzm: Zakon Ukrainy vid 15.09.1995 r. № 324/95-VR. URL: <http://>

zakon0.rada.gov.ua/laws/show/324/95-%D0%B2%D1%80.

3. Pro skhvalennia Stratehii rozvytku turyzmu ta kurortiv na period do 2026 roku: Rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 16 bereznia 2017 r. № 168-r. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/168-2017-%D1%80#n9>.

4. Ekonomika rehioniv u 2015 rotsi: novi realii i mozhlyvosti v umovakh zapochatkovanykh reform. D. I. Oliinyka (Ed.). URL: <http://www.niss.gov.ua/content/articles/files/regionu-4adb9.pdf> [In Ukrainian].

5. Prohrama rozvytku kultury, turyzmu ta okhorony nerukhomoj kulturnoi spadshchyny Kharkivskoi oblasti na 2019 – 2023 roky. Kharkivska oblasna Rada. URL: <http://oblrada.kharkov.ua/ua/programa-rozvitku-kulturi-i-turizmu-kharkivskoji-oblasti-na-2014-2018-roki/14496-normativni-dokumenty> [In Ukrainian].

6. Stratehiia rozvytku Kharkivskoi oblasti na 2021-2027 roky, (2020) [In Ukrainian].

Стріжкова Алла Володимирівна

кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник

НДІ правового забезпечення інноваційного розвитку

НАПрН України, керівник фундаментальної теми

«Правове забезпечення розвитку

технологій цифрової економіки та суспільства»

ORCID 0000-0002-4477-7941

Researcher ID: D-4083-2019

НЕДОЛІКИ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ РОЗВИТКУ ЦИФРОВІЗАЦІЇ РЕГІОНАЛЬНОГО РІВНЯ

Наукова доповідь присвячена дослідженню аналізу планування державної політики цифровізації на регіональному рівні у порівнянні з аналогічною діяльністю органів місцевого самоврядування при розробці стратегій розвитку Харківської області на 2020–2027 рр. та міста Харкова на 2020–2030 рр.

Ключові слова: цифровізація, цифрові трансформації, регіональна державна політика.

The scientific report is devoted to the research of the analysis of planning of the state policy of digitization at the regional level in comparison with the